

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

SAYI: B.02.1.HM.0.BAK.06.02.09/M-1

08.11.05* 61129

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİNE
Atatürk Bulvarı No:149 Bakanlıklar-ANKARA

Kinşasa Büyükelçiliği tarafından hazırlanmış Kongo Demokratik Cumhuriyeti pazarına girmek isteyen ve özellikle tekstil sektörüne ilişkin bilgileri içeren bilgi notunun bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgileri rica olunur.

Zehra Kırılıdağ

Zehra KIRILIDAĞ
Müsteşar a.
Genel Müdür Yardımcısı

EKLER:

1 Yazı (1 adet- 3 sayfa)

BİLGİ NOTU

Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde (KDC) tekstil sektörünün durumu ve bu sektörde firmalarımızın faaliyet gösterebilme potansiyeli hakkında bilgi toplamak amacıyla, UTEXAFRICA isimli tekstil firmasının yetkilisi ve ACCAT isimli ticaret odasının Başkanı ile görüşülmüştür. Görüşmelerden elde edilen bilgiler ile Büyükelçiliğimizce paylaşılan bazı değerlendirmeler, başlıklar halinde aşağıda sunulmaktadır.

Ülke:

Yıllarca süren savaşlar, siyasi çalkantı ve ekonomik istikrarsızlıklar sonucunda yolsuzluk, rüşvet ve dolandırıcılığın artık norm haline gelmiş olması, yerel halk tarafından yabancıların, özellikle de Batılıların tüm sıkıntıların sorumlusu ve kendilerine yardıma mecbur varlıklar olarak algılanması, bu ülkeye ilgi duyacak iş çevrelerimizin mutlaka dikkate alması gereken toplumsal bir risk faktörüdür. Rüşvet ve yolsuzluk, profesyonel ilkeler gözetilerek ticari faaliyette bulunulmasını neredeyse olanaksız kılmaktadır. Öte yandan, yasal güvenceler, ticari mevzuat ve diğer usuller konusunda KDC'nin bir hukuk devleti olmadığı her zaman hatırdan tutulması yerinde olacaktır. Ayrıca, devletle iş yapmayı hedefleyenler için, devletin sürekli darboğazda olduğunu ve ödemeleri konusunda her zaman sıkıntı çektiğini belirtmek gerekir.

KDC geçiş sürecindedir. Bu sürecin sonunda, istikrarın tesis edilmesi halinde ülkedeki kalkınma potansiyelinin önemli ölçüde gerçekleştirileceği değerlendirilmektedir. Her koşulda bu ülke ile uzun yıllardır ekonomik ve ticari ilişkiler geliştirmiş ülkeler bundan fazlasıyla yarar sağlamışlardır. Bu ülkelerin, istikrarın tesisi halinde daha da büyük kazanımlar elde etmeleri beklenmektedir. KDC'nin güç koşullarına rağmen bu pazara girenlerin ve burada dinamizmini korumayı başaracak olanların, hangi sektör olursa olsun kâr sağlamaları mümkün görülmektedir. Nitekim, yaptığımız temaslardan, olumsuz şartlar ve risklere rağmen, KDC iş yapılabilir ve para kazanılan bir yer olarak iş adamları tarafından tanımlanmaktadır.

Ekonomi ve Ticaret:

KDC doğal kaynaklar bakımından dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Elmas ve altının yanı sıra stratejik önemi haiz koltan ve uranyum gibi madenlere, akarsular bakımından ise dünyanın en büyük havzalarından birine sahiptir. Orman ürünleri önemli gelir sağlamaktadır. Tüm bunlara karşın, ülkedeki sosyal yapının harap halde oluşu, fakirlik ve salgın hastalıklar gibi sorunların üstesinden gelinememesine neden olmaktadır. Bu sosyal yapı içerisinde, doğal kaynaklardan elde edilen zenginlikler, yabancı işleticilere, sermaye sahiplerine ve yolsuzluk ekonomisi içinde saf tutan devlet kadrolarına akmaktadır. Bu da alım gücü yüksek bir zümre yaratmaktadır. Diğer taraftan,

bu ülkede konuşlandırılmış BM personelinin ve iş maksadıyla bulunan yabancıların sayısı da on binlerle ifade edilmektedir. Bu da başlı başına bir alım gücü doğurmaktadır. Halkın geneline bakıldığında ise, alım gücü, her ne kadar çok düşük düzeydeyse de, kalabalık nüfus göz önünde bulundurulduğunda önemli bir ticaret potansiyeli yaratmaktadır. Ekonomik faaliyet bakımından başkent Kinşasa özel önemdedir. Buranın nüfusunun 7-10 milyon arasında olduğu tahmin edilmektedir. Birçok orta çaplı market burada büyük cirolar gerçekleştirmektedir. Bu marketlerde tekstil dahil olmak üzere tüm ürünler bulunmakta ve özellikle Batılılar ihtiyaçlarını bu marketlerden karşılamaktadırlar. (Bu marketlerde özellikle Dubai üzerinden ve endirekt olarak KDC'ye getirilen birçok Türk ürününe de rastlanmaktadır. Sözkonusu ürünler arasında beyaz eşya dükkati çekmektedir.)

Ekonomik faaliyetler bakımından, KDC'ye ihracat yapılmasının kârlı bir işkolu olabileceği düşünülmele birlikte, ödemeler konusunun dikkat edilmesi gereken bir husus olduğu düşünülmemektedir. Ödemelerde, takas usulünün yaygın olduğu ve birçok işadammının mamul ürünler karşılığında değerli madenler elde ettikleri bilinmektedir.

Tekstil:

Güney Afrika Cumhuriyeti sermayeli UTEXAFRICA, başkent Kinşasa'da faaliyet gösterdiği bilinen en büyük tekstil firması niteliğindedir. Şirket yöneticisiyle yapılan görüşmeden edinilen bilgiye göre, KDC'de tekstil sektöründe üretim yalnızca 3 firma tarafından gerçekleştirilmektedir. Diğer iki firmadan biri, ülkenin en büyük ikinci kenti Lumumbaşi'de mukim ve sahibinin Yunan asıllı olduğu öğrenilen bir işadamına ait üretim tesisi; diğeri ise ülkenin üçüncü büyük kenti Kisangani'de kurulu, ancak tam kapasiteyle çalışmadığı veya tam olarak teşekkül etmediği tahmin edilen bir fabrikadır. Muhatabımız, KDC'de tekstil sektörünün yıllık iş hacminin 150 milyon ABD Doları civarında olduğunu belirtmiş, yerli üretimin tamamını gerçekleştiren bu üç firmanın toplam iş hacminin 50-60 milyon arasında değiştiğini, bunun dışında kalan KDC pazarının tamamen Çin ihraç firmalarının hakimiyetine geçmiş olduğunu ve bu firmaların kalan 90-100 milyon ABD Dolarlık pazar payını, rekabetçi fiyatlarla piyasaya sürdükleri Çin tekstil ürünleriyle ellerinde tuttuklarını ifade etmiştir. Ayrıca, tekstil pazarının boyutları bavul ticareti de hesap edildiğinde genişlemektedir.

Muhatabımız, yerli üreticilerin, Çin'den ithal edilen ürünlerle başa çıkabilmek amacıyla yasal önlemler ve kısıtlamalar tesis edilmesi konusunu Hükümet ile görüşmeyi arzu ettiklerini, bu amaçla kendi aralarında toplantı yapıp görüş oluşturmaya çalıştıklarını kaydetmiştir. Ayrıca, pazarda rekabetçi olabilmek amacıyla UTEXAFRICA Hong Kong tekstil firması "Sha" Grubu ile ortaklık kurmuş bulunmaktadır. KDC'de tekstil alanında daha geniş bilgi almak ve olası işbirliği imkanlarını görüşmek amacıyla UTEXAFRICA firması yöneticileriyle kısa süre içinde yeniden temasa geçilmesi öngörülmekte olup; gerektiğinde, ülkemizden gelecek iş heyetlerimizin de bu yetkililerle görüşmesinin Büyükelçiliğimizin de katkısıyla sağlanabileceği düşünülmemektedir. Firma temsilcisinin e-posta adresi aşağıda kayıtlıdır:

ayuma@utex.cd

Ticaret Odası

Kinşasa'da, kısa adı ACCAT olan Türkiye-Afrika Ticaret Odaları Derneği isimli bir kuruluş mevcuttur. Bu kuruluşun, bünyesinde Türkiye ile temasları olan çok sayıda ticaret erbabını barındırdığı tahmin edilmekte, ancak sözkonusu kişilerin faaliyetlerine yönelik kesin bilgiler edinilememektedir. Kuruluşun Başkanı sıfatındaki kişi hakkında somut verilere dayalı bir değerlendirmede bulunmak mümkün olmamıştır. Kuruluşun iş kapasitesinin de taşıdığı ismin prestijinin gerisinde kaldığı düşünülmektedir. Yine de buraya gelen veya ülkemizde Kongolu ticaret erbabıyla temasta bulunan işadamlarımız için sözkonusu kuruluşun yarar sağlayabileceği akla gelmektedir. Türkiye'den temas edilen bir işadamımız, kuruluşun başında bulunan kişinin güvenilir biri olduğunu ve kendisiyle küçük çaplı ticaret gerçekleştirmekte olduğunu ifade etmiştir. Bu şahıs, KDC'ye gelecek işadamlarımızla kendi üyeleri arasında toplantılar gerçekleştirilebileceğini ifade etmiştir. Böyle bir girişim sözkonusu olduğunda Büyükelçiliğimizce de gerekli yönlendirmenin yapılacağı düşünülmektedir.

Ulaştırma:

KDC'ye mal sevkiyatında bulunan yabancı ülke firmaları, havayolu taşımacılığının yanısıra ağırlıklı olarak deniz yolu ulaştırmasını kullanmaktadırlar. İthal maddeleri, Kongo Nehri kıyısındaki Matadi Limanı'na boşaltılmalarını müteakip, nehir üzerinden ve kara yolu ile, başta Kinşasa olmak üzere iç bölgelere taşınmaktadır. Komşu Angola ve Kongo Cumhuriyeti limanlarına ulaşan malların da KDC'ye sevkedilebildiği bilinmektedir. Öte yandan ülkenin doğusundaki Lumumbaşi'ye mallar doğu komşuları Tanzania ve Zambiya üzerinden getirilebilmektedir. Bu ülkelerin ulaştırma altyapısı, Zanzibar gibi Doğu Afrika'nın geleneksel limanlarına erişim sağlamakta veya ticari önemi giderek artan Dubai'den Afrika'ya satılan malların KDC'ye taşınmasına imkan vermektedir. Ülkemizden mal ihracatının deniz yoluyla (Akdeniz-Cebelitarık Boğazı-Atlas Okyanusu rotası izlendiğinde, 35-40 gün arası zaman aldığı belirtilmektedir.

Sonuç:

KDC ile büyük çaplı ticari ilişkiler tesis edilmesi hususunda Büyükelçiliğimizin öteden beri geçerliliğini koruyan görüşü, coğrafi uzaklığın, iki ülke arasında ticari ve iktisadi faaliyetlerin yoğunlaşmaması aleyhinde önemli bir engel oluşturduğu, ancak bu engelin aşılabilir olmadığıdır. Eğer taraftan ülkenin sosyal şartlarından kaynaklanan nedenlerle ticaretin gerektirdiği güvenin buradaki ticaret erbabıyla rahatlıkla tesis edilebileceğini söylemek güçtür. Belki de en önemli engel olan bu hususa karşın, Çin tekstil firmalarının başarısı aciktir. Bizim tekstil firmalarımızın edinmiş oldukları tecrübe dikkate alındığında KDC pazarına girmekle isabetli bir karar verilmiş olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerine saygıyla sunarım.